

آیین نامه اجرایی قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور

شماره ۴۳۸۰۲/ت/۳۱۱۱۹هـ

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۹/۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱/۱۰۰۷۷ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲۵ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده (۱۴) قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور (مصوب ۱۳۸۲) آیین نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه اجرایی قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور

ماده ۱- عبارات زیر در این آیین نامه در معانی مشروح مربوطه به کار می روند:

الف- قانون: قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی _ مصوب ۱۳۸۲.

ب- هیئت امنا: هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور.

ج- انجمن استان: انجمن کتابخانه های عمومی استان.

د- انجمن شهرستان: انجمن کتابخانه های عمومی شهرستان.

ه- انجمن شهر: انجمن کتابخانه های عمومی شهر.

ماده ۲- کتابخانه‌های عمومی، نهادی فرهنگی است که با مجموعه‌ای منظم از منابع مکتوب و مضبوط در اشکال مختلف به منظور برآورده ساختن نیازهای اطلاعاتی، علمی، پژوهشی، آموزشی، تفریحی و غنی سازی اوقات فراغت عموم افراد جامعه قطع نظر از سن، نژاد، جنسیت، مذهب، ملیت، زبان یا موقعیت اجتماعی آنها، به ارایه خدمات کتابداری و اطلاع رسانی می پردازد.

ماده ۳- کتابخانه های عمومی به عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی دارای ارکان زیر است:

الف- هیئت امنا.

ب- انجمن ها.

ج- دبیرخانه ها.

ماده ۴- جلسات عادی هیئت امنا هر سه ماه یک بار با دعوت رسمی دبیر کل هیئت امنا تشکیل می شود.

تبصره ۱- جلسات فوق العاده بنا به ضرورت و تشخیص رییس هیئت امنا یا به پیشنهاد دبیر کل یا سه نفر از اعضای هیئت امنا و تأیید رییس هیئت امنا و با دعوت دبیر کل برگزار می شود.

تبصره ۲- دعوتنامه باید با دستور جلسه مشخص و حداقل ده روز قبل از تاریخ برگزاری جلسه، برای اعضای هیئت امنا ارسال شود مگر آنکه دستور و وقت جلسه بعدی در همان جلسه توسط اعضای حاضر تعیین شود یا فوریت آن را رییس هیئت امنا تشخیص و اعلام نماید.

تبصره ۳- جلسات هیئت امنا با حضور حداقل هفت نفر اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با پنج رأی موافق معتبر است. خلاصه و اهم مذاکرات و مصوبات جلسه، ثبت و صورتجلسات تهیه شده در دبیرخانه نگهداری می‌شود.

تبصره ۴- چنانچه هر یک از اعضای موضوع بندهای «د» و «و» ماده (۲) قانون، در سه جلسه متوالی هیئت امنا بدون عذر موجه غیبت نماید، عضویت او سلب و جایگزین وی به ترتیب مقرر در قانون انتخاب خواهد شد. تشخیص عذر موجه با هیئت امنا است.

ماده ۵- هیئت امنا مجاز است در تدوین دستورالعمل‌های مورد نیاز در زمینه‌های اداری و مالی موضوع بند «د» ماده (۳) قانون، چگونگی واگذاری حق بهره‌برداری از فضا و مکان کتابخانه‌ها و چگونگی اخذ وام یا استفاده از تسهیلات بانکی را با رعایت قوانین و مقررات مربوط مشخص نماید.

ماده ۶- هیئت امنا می‌تواند نسبت به تقدیر مادی و معنوی اشخاص حقیقی یا حقوقی که در زمینه تأمین، ساخت، تجهیز، توسعه، اداره کتابخانه‌های عمومی و ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی خدمات برجسته‌ای ارائه نموده‌اند، به ویژه شوراهای اسلامی شهر و شهرداری که در حسن اجرای مواد (۶) و (۱۲) قانون و ماده (۱۷) این آیین‌نامه، مساعدت خاص نموده‌اند، اقدام نماید.

ماده ۷- دبیرکل هیئت امنا مسئولیت اداره کلیه امور دبیرخانه هیئت امنا و اجرای وظایف مندرج در قانون و این آیین‌نامه و مصوبات هیئت امنا و نمایندگی دبیرخانه هیئت امنا، دبیرخانه انجمن‌ها و کتابخانه‌ها در مقابل اشخاص حقیقی و حقوقی، دولتی و غیردولتی، داخلی و بین‌المللی، مراجع قضایی و حل اختلاف (اختصاصی یا عمومی)، حق طرح هرگونه دعوا یا دفاع یا تعقیب دعاوی مربوط با حق استفاده از وکلای دادگستری یا کارشناسان حقوقی شاغل در دبیرخانه یا کتابخانه‌ها را با حق توکیل به غیر دارد.

تبصره- دبیرکل می‌تواند برخی از اختیارات خود را به مسئولیت خود و با رعایت قوانین و مقررات مربوط به هر یک از کارکنان تفویض نماید.

ماده ۸- در شهرستان‌هایی که فاقد اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی هستند، نماینده مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان به عنوان عضو و دبیر انجمن شهرستان منصوب می‌شود.

ماده ۹- انجمن استان دارای وظایف و اختیارات زیر است که با هماهنگی دبیرخانه هیئت امنا نسبت به تحقق کامل آنها اقدام خواهد کرد:

- الف- پیگیری و انجام مصوبات هیئت امنا و ارائه گزارش‌های لازم در وقت مقرر به دبیرخانه هیئت امنا.
- ب- تشکیل دبیرخانه انجمن استان طبق ضوابط مربوط، نظارت بر حسن اداره آن و همکاری با واحدهای استانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌های اجرایی مرتبط و دبیرخانه هیئت امنا.
- ج- نظارت کامل بر حسن اجرای قانون، این آیین‌نامه و مصوبات هیئت امنا در حوزه استان.

د- برگزاری منظم جلسات- حداقل هر دو ماه یک بار- در سطح انجمن استان و نیز برگزاری جلسات هماهنگی با انجمن های شهرستان های استان جهت تأمین نیازهای انجمن ها و دبیرخانه های مربوط و حل و فصل مسائل و مشکلات آنها و ارسال گزارش به دبیرخانه هیئت امانا.

ه- دریافت و بررسی گزارش عملکرد و صورت های مالی و تراز سالانه و برنامه و بودجه پیشنهادی انجمن های شهرستان های تحت پوشش حداکثر تا پایان فروردین ماه هر سال و ارایه جمع بندی حاصل به انضمام گزارش عملکرد خود به دبیرخانه هیئت امانا حداکثر تا پایان خرداد ماه هر سال.

و- بررسی برنامه و بودجه پیشنهادی انجمن هر شهرستان با حضور اعضای آن انجمن و ارایه نتایج حاصل به دبیرخانه هیئت امانا برای تصویب توسط هیئت امانا. در صورت عدم حصول توافق، در مواردی که اختلاف نظر وجود دارد، انجمن استان باید ضمن امانت داری کامل نسبت به نظر انجمن شهرستان، نظر مستند و مستدل خود را همراه پیشنهادات اصلاحی، مکتوب نموده و به هیئت امانا ارایه نماید.

ز- به منظور رفع پاره ای محرومیت ها و توزیع عادلانه منابع، انجمن استان می تواند بخشی از درآمد مازاد بر برنامه و بودجه سالانه انجمن شهرستان، شهر، بخش و روستا (در صورت تشکیل) را با رضایت آنها و در صورت انطباق با نظر هدیه دهنده، کمک کننده، وقف نامه و متولی وقف (در مواردی که درآمد ناشی از موقوفات باشد) در سایر نقاط استان منحصراً صرف هزینه های ساخت، تکمیل، توسعه و تجهیز کتابخانه ها نماید.

ح- اسناد و اوراق بهادار و تعهد آور در حدود اختیارات و وظایف محول شده با امضای ثابت رییس دبیرخانه انجمن استان به عنوان خزانه دار و امضای دبیر انجمن یا یکی از اعضای انجمن به انتخاب انجمن و مهر انجمن ذی ربط معتبر است.

ط- انجام سایر امور ارجاعی توسط دبیرخانه هیئت امانا با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

ماده ۱۰- سال مالی انجمن ها از اول فروردین هر سال شروع و در آخر اسفند همان سال پایان می یابد.

ماده ۱۱- به منظور تحقق کامل مفاد (۱۲) قانون و تبصره آن، انجمن ها مکلف هستند بر اساس بررسی دقیق کارشناسی، اراضی، ابنیه و فضاها مناسب برای کتابخانه های عمومی را شناسایی و طرح های پیشنهادی را پس از تصویب انجمن استان برابر ضوابط و استانداردهای مصوب هیئت امانا به مراجع مندرج در ماده و تبصره یاد شده ابلاغ نمایند.

ماده ۱۲- جلسات انجمن ها حداقل دو ماه یک بار تشکیل می شود و با حضور حداقل شش نفر از اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات متخذه را با رأی موافق نصف به علاوه یک اعضای حاضر در جلسه دارای اعتبار و لازم الاجرا است.

ماده ۱۳- رییس دبیرخانه انجمن در صورتی که عضو انجمن نباشد، بدون داشتن حق رأی در جلسات انجمن شرکت می کند.

ماده ۱۴- انجمن شهر در برابر انجمن شهرستان و انجمن شهرستان در برابر انجمن استان در محدوده اختیارات قانونی، مسؤولیت دارند و باید پاسخگویی عملکرد حوزه فعالیت خود باشند.

ماده ۱۵- کلیه امور اجرایی و اداری کتابخانه‌های عمومی و انجمن‌ها در استان بر اساس دستورالعمل‌های مصوب هیئت امناء و از طریق رییس دبیرخانه انجمن استان که به وسیله دبیر کل منصوب می‌شود، انجام خواهد شد.

ماده ۱۶- اعتباراتی که برای تأمین منابع مالی کتابخانه‌های عمومی، همه ساله در بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کمک منظور می‌شود، طبق مقررات و ضوابط خاص کتابخانه‌های عمومی جهت ساخت، تکمیل و تجهیز، سازماندهی، توسعه منابع انسانی، مدیریت کتابخانه‌ها، هزینه‌های اداری حوزه ستادی و دبیرخانه انجمن‌ها به مصرف می‌رسد.

ماده ۱۷- در اجرای ماده (۶) قانون، شهرداری‌ها مکلفند حداکثر تا پایان وقت اداری روز پانزدهم هر ماه، نیم درصد (۰/۵٪) از کل درآمد ماه قبل خود را به صورت علی‌الحساب به حسابی که انجمن کتابخانه‌های عمومی شهر مربوط معرفی کرده است، واریز نمایند و نسخه‌ای از رسید بانکی به همراه نسخه‌ای از آمار درآمدهای وصولی تهیه شده براساس صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که در مقاطع شش ماهه به تأیید شورای اسلامی شهر می‌رسد، به انجمن شهر تحویل دهند. تسویه حساب قطعی سالانه حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ تصویب نهایی صورت جامع درآمدها توسط شورای اسلامی شهر، به عمل خواهد آمد.

تبصره- شهردار در حوزه مسئولیت خود نسبت به اجرای این ماده و تأدیه کامل سهم کتابخانه‌ها مسؤول است. ماده ۱۸- به منظور تحقق عدالت اجتماعی در قلمرو فعالیت کتابخانه‌های عمومی و عرضه عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی، هیئت امناء منابع مالی در اختیار را با اولویت نقاط محروم در برنامه‌ها و بودجه مصوب هزینه می‌کند.

ماده ۱۹- کلیه اموال منقول متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که در اختیار کتابخانه‌های عمومی قرار دارند به نهاد کتابخانه‌های عمومی واگذار می‌شوند.

ماده ۲۰- حق استفاده از اموال غیرمنقول متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که تا زمان تصویب این آیین-نامه در اختیار کتابخانه‌های عمومی قرار گرفته است یا حسب نیاز کتابخانه‌ها به درخواست هیئت امناء و با موافقت بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذیربط قرار خواهد گرفت، تا زمان رفع نیاز و اعلام آن توسط هیئت امناء، به نهاد کتابخانه‌های عمومی واگذار می‌شود و مالکیت دولت بر این گونه اموال به قوت خود باقی است.

تبصره- پروژه‌های نیمه تمام کتابخانه‌های عمومی پس از تکمیل برای بهره‌برداری در اختیار نهاد کتابخانه‌های عمومی قرار خواهند گرفت.

معاون اول رییس جمهور - محمدرضا عارف